

Godkendelse af Energinets metode for opkrævning af systemtarif

Dato: 29. juni 2023
J.nr.: 22/01446
ILPA

RESUMÉ

Forsyningstilsynet har i denne sag vurderet, om den metode for opkrævning af systemtarif, som Energinet Systemansvar A/S (herefter Energinet) har anmeldt til tilsynet den 23. juni 2023, kan godkendes med henblik på at kunne anvendes pr. 1. januar 2024.

Med metoden ændres betalingen fra en pris, der er ren kWh-afhængig, til en pris der består af et fast abonnementselement og en kWh tarif, hvor der er to køberkategorier. Den foreslåede metode betyder samlet set, at C-kunder, herunder husstandskunder, skal betale mere på årsbasis, mens "Storkunder", som bliver en ny køberkategori, betaler en lavere tarif (10 pct.) for den del af forbruget, der ligger over 100 GWh årligt.

Forsyningstilsynet har vurderet, om den anmeldte metode lever op til de lovfastede krav om rimelighed, omkostningsægthed, ikke-diskrimination, objektivitet og gennemsigtighed som fastsat i elmarkedsforordningens artikel 18, og elforsyningslovens § 73, stk. 1, og dermed kan godkendes.

Forsyningstilsynet finder, at den del af metoden, der består af en abonnementsbetaling og af en volumenbaseret systemtarif for forbrug op til 100 GWh, lever op til lovgivningens kriterier. Tilsynet godkender derfor denne del af den anmeldte metode uden vilkår.

Forsyningstilsynet finder imidlertid, at den del af metoden som omhandler indførelsen af en ny køberkategori på visse punkter er uigennemsigtig med hensyn til, hvordan Energinet godkender ansøgere om at blive omfattet af den nye køberkategori.

Videre finder tilsynet, at grundlaget for at vurdere omkostningsægtheden i den del af metoden, som omhandler indførelsen af en ny kategori af store købere, er forbundet med usikkerhed, eftersom det af Energinet fremsendte materiale m.v., som ligger til grund for anmeldelsen, er baseret på estimater og antagelser, som endnu ikke kan valideres. Det er samtidig tilsynets vurdering, at det er forbundet med usikkerhed, om en tarifreduktion på 90 pct. af den normale energibetaling vil være det rette niveau i forhold til at sikre, at den nye køberkategori fortsat afholder de omkostninger, som denne gruppe giver anledning til, herunder omkostninger til de systemydelse, som et forbrug af denne størrelse giver anledning til.

FORSYNINGSTILSYNET

Torvegade 10
3300 Frederiksværk

Telefon 4171 5400

Digital Post til os:
Send via virksomhederne.dk
Send via borgerne.dk

Forsyningstilsynet har derfor fastsat vilkår for godkendelsen af den del af metoden som omhandler indførelsen af en ny køberkategori. Vilkårene er fastsat under hensyntagen til bl.a. forventningerne til, hvornår yderligere store forbrugere er i drift har en mere stabil forbrugsprofil og til ACERs anbefalinger om varigheden af tarifmetoder og indebærer, at Energinet skal:

- Fremsende kriterierne, som Energinet vil benytte til at vurdere ansøgninger om at blive en del af kategorien store forbrugere.
- Fremsende data til Forsyningstilsynet til verifikation og opdatering af datagrundlaget for metoden.
- Anmelde en metode til Forsyningstilsynets godkendelse, evt. fortsat med en ny køberkategori af store forbrugere, hvis Energinet ønsker at beholde en reduceret tarif for den nye køberkategori efter den 31. december 2029.

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender den af Energinet Systemansvar A/S (herefter Energinet) den 23. juni 2022 anmeldte metode for systemtariffen.

Godkendelsen er dog betinget for så vidt angår køberkategorien "Store forbrugere". Godkendelsen af denne del af metoden er således betinget af, at Energinet efterlever følgende vilkår:

- Inden metoden tages i brug, skal Energinet til Forsyningstilsynets godkendelse efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, anmelde de kriterier, der bruges til at fastslå, om et selskab bliver omfattet af den nye køberkategori. Dette særligt i relation til moder- og datterselskaber og under hvilke omstændigheder, de kan omfattes af kategorien Store forbrugere.
- Godkendelsen er tidsbegrænset til seks år efter, at Energinet tager metoden i anvendelse – efter det oplyste fra Energinet pr. 1. januar 2024. Såfremt Energinet fortsat vil anvende en metode med den nye køberkategori, vil Energinet inden for denne periode på seks år skulle anmelde en metode, evt. fortsat med en køberkategori af storforbrugere til Forsyningstilsynets godkendelse, jf. elforsyningslovens § 73 a, stk. 1. Forsyningstilsynet vil i forbindelse med vurderingen af en sådan kommende metode vurdere, om det datagrundlag fra kunder i den nye køberkategori, der på det tidspunkt vil kunne fremskaffes, understøtter, at metoden lever op de kriterier, som tilsynet skal lægge vægt på forud for en godkendelse af metoden. Det bemærkes for god ordens skyld, at Forsyningstilsynets godkendelse af en metode er forudsætning for, at Energinet kan anvende den, jf. herved elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, og metodebekendtgørelsens § 1, stk. 1 og stk. 2.
- Med henblik på, at Forsyningstilsynet kan følge udviklingen i den nye køberkategori skal Energinet senest to år efter metoden finder anvendelse fra, dvs. forventeligt senest den 1. januar 2026, indsende data til Forsyningstilsynet om, hvor mange kunder, der er koblet på nettet med et forbrug på mere end

100 GWh, herunder med angivelse af størrelsen af årsforbruget for hver af disse kunder samt en angivelse af at reduktionen på de 90 pct. af forbruget på over 100 GWh ikke finansieres via abonnementet. Disse data skal ledsages af en skriftlig redegørelse, som indeholder Energinets vurdering af, hvorvidt reduktionen af tariffen med 90 pct. for storkunder med et forbrug over 100 GWh fortsat antages at overholde kravene i elmarkedsforordningens artikel 18, og elforsyningslovens § 73, herunder kravet om at der ikke må ske krydssubsidiering mellem køberkategorier. De indsendte data og den tilhørende redegørelse vil danne grundlag for tilsynets vurdering af, om nærværende godkendelse kan opretholdes, eller om der er grundlag for at genoptage sagen, som har ført til nærværende godkendelse; en sådan genoptagelse vil kunne føre til en tilbagekaldelse af nærværende godkendelse inden de seks år, som denne godkendelse er tidsbegrænset til, jf. forrige pind.

- I tilfælde af underdækning i systemomkostningerne skal Energinet dokumentere, at underdækningen ikke er skyldes størrelsen af reduktionen på den nye køberkategori. Dette kan Energinet gøre ved at sammenligne de faktiske indtægter med et scenarie, hvor der ikke 90 pct. reduktion på volumenbaseret tarif for et forbrug over 100 GWh om året.

Forsyningstilsynet forudsætter, at over og underdækning på budgetterne for de forskellige omkostninger, hhv. abonnementet og kWh-tariffen, kun modregnes på den dertil hørende indtægt, dvs. underdækning på Datahub må kun reguleres på abonnementet, mens systemydelse skal reguleres via justeringer i kWh-tariffen.

Afgørelsen er truffet i medfør af og elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, elmarkedsforordningens artikel 18, og elforsyningslovens § 73, stk. 1.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

Energinet anmeldte den 23. juni 2022 en ny metode for systemtariffen til Forsyningstilsynets godkendelse. Vedlagt anmeldelsen var metodeanmeldelsen, høringssvar, samt høringsnotat i forbindelse med den offentlige høring, som Energinet havde foretaget inden anmeldelsen af metoden til tilsynets godkendelse.

Energinet har efterfølgende besvaret en række opklarende spørgsmål, som Forsyningstilsynet har stillet til den anmeldte metode, bl.a. under henvisning til en rapport offentliggjort på den regulerende myndighed i Hollands hjemmeside, idet rapporten indeholder vurderinger af tarifdesign med ligheder med den del af den anmeldte metode, som omhandler store forbrugere¹.

¹ Rapporten er tilgængelig via dette link: <https://www.acm.nl/system/files/documents/consultatie-onderzoek-naar-de-volumecorrectieregeling.pdf>

Energinet har svaret Forsyningstilsynet både på skrift og ved møder, senest i en mail, af 25. maj 2023. Herudover har Energinet sendt et partshøringssvar til Forsyningstilsynet i forlængelse af, at tilsynet havde Energinets metode i offentlig høring. Om høringen henvises til afsnittet "Høring" nedenfor. Energinet har ved disse besvarelser redegjort nærmere for den anmeldte metode uden at have ændret i metoden, siden Energinet anmeldte den til tilsynets godkendelse den 23. juni 2022.

INDHOLDET AF DEN ANMELDTE METODE

Med metoden indføres et fast betalingselement i form af et årligt abonnement for alle kunder, som betales per elmåler og en ny køberkategori.

Det fremgår af anmeldelsen, at den nye metode indføres, fordi:

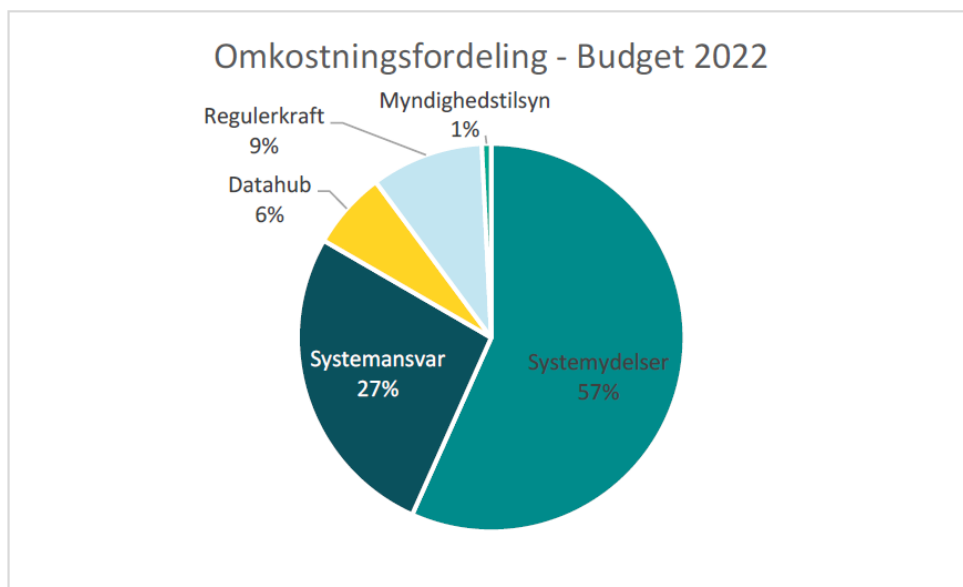
"[...] der nu er opstået et behov for at gøre denne tarifmodel mere omkostningsægte og samtidig sikre, at tarifmodellen også fungerer hensigtsmæssigt under de mange ændringer, der sker i elsystemet i forbindelse med den grønne omstilling."

Det fremgår yderligere af anmeldelsen, at:

"Når Energinet opkræver tariffen som ren energibetaling, øger det prisen på at bruge en ekstra kWh, og det påvirker rentabiliteten i nye investeringsbeslutninger; specielt for store energiforbrugere. Energinets tariffer kan dermed forvride beslutninger om at substituere energiforbrug baseret på fossil energi med forbrug baseret på vedvarende energi, vel at mærke uden reel baggrund i de bagvedliggende omkostningsforhold."

Energinet forklarer videre i anmeldelsesbrevet, at omkostningerne, der dækkes af systemtariffen,

"[...] er omkostninger til at opretholde forsyningssikkerheden, herunder omkostninger til forskellige former for systemydelser. Derudover dækker det også en række elrelaterede driftsomkostninger i Energinet til markedsudvikling, net- og systemplanlægning, operationel drift samt drift og udvikling af Energinets Datahub."

FIGUR 1 | **OMKOSTNINGSFORDELING FOR SYSTEMTARIF BASERET PÅ 2022 BUDGET**

Kilde: Metodeanmeldelsen fremsendt af Energinet til Forsyningstilsynet den 23. juni 2022, s. 9

Note: Det fremgår af det pågældende diagram, at opkrævningen for systemtariffen består af flere elementer og disses procentmæssige fordeling. Systemydelse udgør her 57 pct. Udgifterne til Energinet Systemansvar A/S fsva. eldelen er på 27 pct. Myndighedstilsyn udgør 1 pct. og DataHub 6 pct. Regulerkraft udgør 9 procent, men omkostningerne til regulerkraft opkræves direkte hos de balanceansvarlige.

Der er samlet 5 udgiftsposter som en del af systemtariffen. Det er udgifter til Regulerkraft, DataHub, Myndighedstilsyn, Systemydelse og Systemansvar, som vist på figur 1. Et stort system har flere udgifter end et væsentligt mindre system ifølge Energinet.

Nogle udgifter drives dog af specifikke kunder, mens andre ikke gør. I anmeldelsen af 23. juni 2022 forklarer Energinet, at udgifterne Energinet Systemansvar A/S er afhængigt af størrelsen på systemet, men at der ikke kan henvises til en bestemt type udgift, aktivitet eller køberkategori. Udgifterne hertil drives med andre ord ikke af kWh forbruget.

DataHub A/S håndterer målerdata. Energinet oplyser, at omkostningerne hertil ikke følger kWh forbruget, men relaterer sig til målepunkterne.

Systemydelse er udgifter til opretholdelse af systemsikkerheden, så elnettet ikke får udfald eller på anden måde lider skade. Ifølge Energinet stiger Energinets omkostninger dertil i takt med størrelsen på systemet, men er ikke direkte henførbare til kWh-forbruget, kapaciteten eller antallet af målere.

Energinet har oplyst, at omkostningerne til myndighedstilsyn drives af myndighedernes (Forsyningstilsynets og Energistyrelsens) ressourceforbrug og ikke kan henføres til nogen køberkategori.

Udgifterne til regulerkraft opkræves hos den balanceansvarlige part, som foranlediger udgiften.

INDFØRELSEN AF ABONNEMENTSBETALING

Energinets metode indeholder et årligt abonnement på 180 kr. eksklusive moms. Abonnementet opkræves per pr. målerpunkt og med 15 kroner om måneden. Abonnementets størrelse vil blive indeksreguleret en gang årligt, baseret på Danmarks Statistiks nettoprisindeks.

Indførelsen af abonnementet vil resultere i en flytning af udgifter fra den kWh baserede systemtarif over i abonnementet. Det drejer sig om udgifterne for DataHub, myndighedsbehandling og halvdelen af udgifterne til Energinet Systemansvar A/S (angivet som Systemansvar på Illustration 1).

Udgifterne til DataHub udgør 50-60 kroner af det samlede abonnement ifølge anmeldelsesbrevet.

Det resterende beløb af abonnementet udgøres af betaling for myndigheders sagsbehandling (Forsyningstilsynet og Energistyrelsen), samt godt halvdelen af omkostningerne til Energinet Systemansvar A/S for så vidt angår el-relaterede udgifter.

Energinet forklarer i anmeldelsen, at abonnementets størrelse ikke kan udledes 1:1 af omkostningsstrukturen, men at det er fastsat ud fra et hensyn til at skærme de mindre såkaldte C-kunder mod kraftige stigninger.

Energinet oplyser, at de har vurderet, at omkostningerne til myndighedsbehandling og Energinet Systemansvar A/S er svære at henføre direkte til forbrugte kWh eller andre omkostningsdrivere. Omkostningerne betragtes derfor som residualomkostninger. Energinet peger på en risiko for skævvridning ved brug af en ren kWh-tarif ift. residualomkostninger, der kan tilskynde til produktion bag måleren.

Energinet henviser ligeledes til hensynet til de mindste kunder, når abonnementet er fastsat med 50 pct. af udgifterne til systemansvar. Videre bemærker Energinet, at behovet for systemydelse er delvist afhængige af den maksimale effekt.

Energinet har i anmeldelsen vist, hvordan de forskellige kunder vil blive påvirket af abonnementsbetalingen.

Eksempler på elforbrugere	Forbrug i kWh/år	Systemtarifbetaling under nuværende model i DKK (pris: 6,1 øre/kWh)	Ændring i årlig betaling under ny opkrævningsmodel (abonnement + ny tarif – gl. tarif)
Mindre lejlighed	1.500	92	$(180+65-92) = 153$
Alm. parcelhus	4.000	244	$(180+172-244) = 108$
Hus med elbil og varmepumpe	12.000	732	$(180+516-732) = -27$
Mindre virk.	250.000	15.250	$(180+10.750-15.250) = -4.320$
Mellemstor virk.	1.000.000	61.000	$(180+43.000-61.000) = -17.820$
Stor virk.	25.000.000	1.525.000	$(180+1.075.000-1.525.000) = -449.820$
Stor virk.	50.000.000	3.050.000	$(180+2.150.000-3.050.000) = -899.820$

Kilde: Energinets metodeanmeldelse af 23. juni 2022, s. 15

Af den tabellen ovenfor ses konsekvensen af at flytte de tre tidligere omtalte udgiftsposter til en fast betaling. Husstandsforbrugere vil generelt opleve en årlig stigning på maksimalt 153 kr., mens virksomheder med et større forbrug vil opleve et fald på op mod 899.820 kr. årligt

INDFØRELSEN AF EN NY KØBERKATEGORI FOR TARIF

Med den anmeldte metode ønsker Energinet at indføre en ny køberkategori for storforbrugere. Kategorien omfatter kunder med et årligt forbrug på mindst 100 GWh. Disse kunder vil få en nedsat tarif for det forbrug, der ligger over 100 GWh. Tariffen for storforbrugere vil være 10 pct. af den almindelige tarif.

For at komme i betragtning til ordningen, skal man ansøge hos Energinet om det. Energinet har oplyst, at DataHub ikke kan sammenstille data fra målerne på en måde, der sikrer, at målerdata fra et forbrugssted samles korrekt. Derfor er der krav om, at elkunden skal bevise subjekt-mæssig og lokations-mæssig opfyldelse af kravene.

Det fremgår derudover af anmeldelsen, at køberkategorien alene vil finde anvendelse på det samlede forbrug fra et forbrugssted, der er ejet af samme juridiske enhed, "eller hvor der er tale om et moderselskab med underliggende datterselskaber."

Energinet vurderer, at kunderne i denne kategori betaler en uforholdsmæssig stor del af omkostningerne til nettet med den rene kWh pris.

Energinet har oplyst, at knækket er sat på 100 GWh på baggrund af et forsigtighedsprincip. Energinet vurderer således, at de omkostningerne, disse store kunder giver anledning til, vil være betalt ved dette punkt. Forsigtighedsprincippet betyder, at de store kunder bidrager i rimeligt omfang til de samlede udgifter, idet de trods alt betaler for deres forbrug over de 100 GWh – om end med en 90 pct. reduktion i tarifniveauet for forbruget over de 100 GWh.

Energinet oplyser, at systemydelsesomkostningerne ikke drives af kWh, men i et eller andet omfang af systemets samlede størrelse. Af den grund er det svært at påvise en eksakt sammenhæng mellem specifikke brugere og de systemydelsesomkostninger, som deres forbrug giver anledning til.

Energinet har overvejet flere knæk og andre omkostningsfordelinger. Energinet vurderer at knækket ved 100 GWh er mest rammende, henset til at omkostningerne er svære at henføre til et konkret element.

Energinet har oplyst, at "knækket" på de 100 GWh er baseret på en teoretisk omkostningskurve for faldende marginalomkostninger. Energinet har derfor sat knækket meget højt og tariffen efter knækket lavt, med henblik på at sikre, at tarifmodellen afspejler, at marginalomkostningerne ved et meget stort forbrug vil være lave.

Derudover har Energinet oplyst, at hvis der var yderligere et "knæk" ved f.eks. 80 GWh ville de største elkunder, som har et forbrug over 100 GWh, opnå endnu en reduktion af tarifferne fra 80 til 100 GWh. En sådan yderligere reduktion vil ifølge Energinet resultere i, at den reducerede betaling for de pågældende elkunder skal opkræves fra Energinets øvrige elkunder. Der ville dermed ske en omfordeling mellem de nuværende kunder, da flere knæk ved lavt forbrug vil ændre provenufordelingen mellem kunderne.

Det er Energinets forventning, at den nye køberkategori i langt overvejende grad vil bestå af Power-to-X anlæg og store datacentre, som vil have et markant højere elforbrug end de nuværende kunder og også flere fuldlasttimer i forhold til deres maksimal-effekt. Det er Energinets vurdering, at der ved et elforbrug af denne størrelse ikke vil være en sammenhæng mellem tarifbetalingen og de omkostninger, som de nye store forbrugere giver anledning til.

Energinet henviser i denne sammenhæng til erfaringer med store forbrugere, som har vist, at forbruget ikke har øget omkostningerne til systemydelser proportionalt med forbruget. Energinet har dog ikke kunnet fremlægge nøjagtige beregninger, der understøtter dette.

Energinet har desuden oplyst, at de nuværende tarifindtægter fra elkunder med et elforbrug på over 100 GWh er højere end de omkostninger, som kunderne giver anledning til.

Energinet har videre oplyst, at den del af omkostningerne i systemtariffen, som opkræves via energitariffen, ikke er direkte drevet af kWh-forbruget, men at disse omkostninger dog er relateret til størrelsen af det samlede energisystem. Hermed menes, at omkostninger til f.eks. Energinet Systemansvar A/S ikke har en direkte og proportionel sammenhæng med, hvor stort et forbrug elkunden har, men at mange store elkunder vil forøge størrelsen på det samlede energisystem, hvilket alt andet lige vil medføre en forøgelse af omkostningerne til det samlede energisystem.

Ifølge Energinet vil stordriftsfordele medføre, at store systemer har brug for relativt færre systemydelser end små systemer, og derfor er marginalomkostningerne på systemniveau aftagende.

Energinet har redegjort nærmere for sine overvejelser bag den reducerede tarif ved et forbrug over 100 GWh. Energinet har således anført bl.a.:

Der forventes en øget elektrificering i de kommende år og Energinet vurderer, at den foreslåede tarifmodel sender et mere korrekt prissignal, og den må forventes over tid at bidrage til flere og hurtigere investeringsbeslutninger for øget elektrificering. Det er derfor ikke en "risiko"; tværtimod understøtter det - på omkostningsægte vis - en forventet øget elektrificering, hvor der vil blive brugt mere strøm på nettet af samtlige forbrugere.

Energinet har oplyst følgende om fuldlasttimerne hos de forskellige forbrugere:

" Fuldlasttimer beregnes som forholdet mellem årligt forbrugt energi og maksimal kapacitet. Kunder med større maksimaleffekt har typisk flere fuldlasttimer end kunder med mindre maksimaleffekt – i hvert fald op til et vist niveau. Det betyder, at kunder med større maksimaleffekt har en relativ mindre maksimaleffekt set ift. deres energiforbrug end kunder med mindre maksimaleffekt, idet de har flere fuldlasttimer.

- Små elkunder op til 20 kW har typisk 500-1.500 fuldlasttimer.
- Mellemstore elkunder fra 20 kW op til 2 MW har typisk 2.000-5.000 fuldlasttimer.
- Store elkunder med høj maksimaleffekt har typisk enten relativt få fuldlasttimer (<1.000) eller over 4-5.000 fuldlasttimer.

Det vil typisk være kunder fra den sidste kategori, der vil kunne falde indenfor kategorien "storforbrugere" i denne anmeldelse.

[...]

Datahub kan godt modtage oplysninger om maksimal kapacitet, men oplysningen er ikke en obligatorisk del af de målepunktsrelaterede stamdata, som netvirksomhed og Energinet skal registrere i Datahub, jævnfør Energinet's forskrift I om stamdata. I det omfang, at der måtte være tilknyttet maksimal kapacitet til det enkelte målepunkt i Datahub, så er denne oplysning derfor ikke afregningsvalid. Hvis tariffen blev opgjort på fuldlasttimer, vil det kræve, at alle cirka 3,5 mio. målepunkter bliver ajourført med oplysning om maksimal kapacitet, for at sikre, at alle elkunder behandles ens og får mulighed for at blive afregnet efter en pris baseret på fuldlasttimer. En sådan tarifieringsmodel vil derfor pålægge netvirksomhederne en løbende administrativ byrde, for at Energinet vil kunne opkræve korrekte tariffer. Hvis kategorien skulle baseres på fuldlasttimer i stedet for energiforbrug, så ville det betyde, at selv de mindste kunder kunne blive omfattet af kategorien udelukkende fordi de benytter nettet i mange timer med en ensartet belastning. Det vil dog ikke være korrekt at betegne dem som "storforbrugere" af den årsag, da både energiforbrug og maksimaleffekt kan være meget småt. Det er Energinets vurdering, at dette ikke vil være en meningsfuld definition af kundekategorien, da den netop skal omfatte store kunder – med stor maksimaleffekt og et stort energiforbrug.

Energinet har oplyst, at det ikke forventes at være behov for justering af metoden, når der kommer flere store forbrugere. Dette på baggrund af faldende marginalomkostninger og muligheden for et større marked for reservekapacitet og balanceringsydelse.

Energinet har oplyst, at de store forbrugere ikke forventes at give anledning til flere omkostninger, da indkøb af reservedeelse baseres på den største enhed i landet, hvilket på nuværende tidspunkt er udlandsforbindelserne på 700 MW. Energinet forventer ikke, at store forbrugere i form af f.eks. PtX-anlæg og elkedler ville resultere i et ændret behov for reservekapacitet. Energinet vurderer, at det er mere sandsynligt, at de store forbrugere vil sænke udgifterne vil at danne et større marked for op- og nedregulering.

Som nævnt har Forsyningstilsynet henvist til en hollandsk rapport over for Energinet. Rapporten angiver, at der ikke er grundlag for en reduktion for de store forbrugere, da

der ikke sker et fald i priserne systemydelser pga. et større marked. Energinet har her til bemærket, at rapporten skal ses i kontekst med de anderledes forhold i Holland, hvor system- og nettatariffen er samlet og betales efter kapacitet. Energinet har ligeledes bemærket, at systemydelsesudgifterne ikke drives af kWh, men i et eller andet omfang af systemets samlede størrelse. Dertil har Energinet påpeget behovet for fleksibilitet og netsikkerhed, som kan styrkes ved en udvidelse af markedet for systemydelser.

Forsyningstilsynet holdt møde med den hollandske regulator den 20. juni 2023. Til det pågældende møde forklarede ACM, at deres tarif er kapacitetsbaseret, dvs. man betaler baseret på tilslutningsstørrelse. ACM forklarede, at der i kapacitetsbetalingen er et vandfaldsprincip, hvilket vil sige, at større tilslutninger har en lavere omkostning per kapacitetsenhed.

ACM forklarede endvidere på mødet, at der dimensioneres på baggrund af largest incident, dvs. risiko i modsætning til største anlæg.

Den hollandske regulator vurderer, at der ikke var grundlag for yderligere reduktion end den, der kommer af vandfaldsprincippet på baggrund af omkostningsfordelingen. På den baggrund fjernes ordningen. Beslutningen herom effektueres ved en afgørelse om tariffastsættelse, som den hollandske regulator forventes at træffe senere på året, med virkning fra 2024, og som den hollandske regulator har varslet i en nyhed fra 24. maj 2023².

ANVENDELSESTIDSPUNKT FOR OG VARIGHED AF DEN ANMELDTE METODE

Energinet forventer at anvende den anmeldte metode pr. 1. januar 2024. Dette dog forudsat Forsyningstilsynets forudgående godkendelse "samt mulighed for at overholde "gældende varslingsforpligtelser mv."

På Forsyningstilsynet spørgsmål om, hvornår Energinet forventer at have data, der ville kunne be- eller afkræfte de antagelser, som ligger til grund for den reduktion i tariffen for forbrugere over 100 GWh, som der lægges op til i metoden, har Energinet oplyst, at det vil tage noget tid – 4-6 år – før yderligere store forbrugere er i drift, og de har en mere stabil forbrugsprofil. Energinet har tilføjet, at de ikke regner med, at PtX-anlæg er koblet på transmissionsnettet før 2026.

Energinet har peget på, at det vil være vanskeligt for dem at levere data årligt, og at vilkår i en eventuel metodegodkendelse, evt. i form af tilbagekaldelsesforbehold, vil medføre usikkerheder for investorerne, og at deres evt. sikring mod sådanne usikkerheder vil give dem en dårligere business case og dermed en udskydning af en endelig investeringsbeslutning – om nogen.

² Nyheden kan tilgås i en engelsk version via dette link på ACM's hjemmeside:

<https://www.acm.nl/en/publications/acm-2024-large-scale-users-electricity-will-no-longer-receive-volume-discount>

Energinet har videre peget på, at de har kan ske det, at flere af de store PtX-projekter udskyder deres investeringsbeslutninger, fordi der mangler afklaring af rammevilkår. Nogle projekter, der oprindeligt var planlagt til idriftsættelse i 2024, har udskudt investeringerne til 2025-27. Energinet har desuden peget på, at der vil være behov for, at nye store elforbrugere har haft deres anlæg i drift i en periode, før Energinet kan vurdere, hvorledes anlæggene påvirker behovet for systemydelse, hvorledes de byder ind i systemydelsesmarkederne og i øvrigt agerer som fleksible elforbrugere, samt hvilke dynamiske effekter storforbrugerne herudover kan give anledning til. Energinet har på den baggrund peget på, at det kan give mening først at evaluere metoden i 2029.

SAGENS PARTER

I forbindelse med sagens behandling har Forsyningstilsynet vurderet, hvem der kan anses for at være part(er) i sagen.

Energinet har i besvarelsen af nogle af de spørgsmål, som Forsyningstilsynet har stillet til Energinet om den anmeldte metode anført følgende:

Det er Energinet SOV, der er ansvarlig for metoden og dermed part i sagen. Følgende fremgår af § 2, stk. 6 i bekendtgørelse nr. 118 af 6. februar 2020 af lov om Energinet: "Myndighedslignende opgaver og fastlæggelse af de overordnede retningslinjer for den samlede virksomhed kan ikke varetages i datterselskaber." Bemærkninger til lov nr. 494 af 1. maj 2019 om Lov om ændring af lov om Energinet, lov om elforsyning og lov om naturgasforsyning, 2018/1 LSF 178, link: <https://www.retsinformation.dk/eli/fta/2019/494> og <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/201812L00178>

Det følger af bemærkningerne til lov om Energinet, at "generelle regler, forskrifter og afgørelser skal udstedes og træffes af moderselskabet, ligesom tilsynet hermed skal udføres af moderselskabet. I det omfang Energinet som led i udførelsen af sine myndighedslignende opgaver fastsætter, hvad der er ret i form af forvaltningsakter, vil disse opgaver skulle placeres i Energinets myndighedsenhed i moderselskabet. Denne sagsbehandling vil skulle ske under iagttagelse af forvaltningslovens regler og principper, herunder af princippet om ligebehandling og princippet om saglig forvaltning. Myndighedsenheden vil have ansvaret for de regler, som de faglige enheder i Energinets datterselskaber anvender i deres virksomhed. Datterselskaberne vil derfor skulle bidrage til myndighedsenhedens arbejde ud fra deres praktiske erfaring med reglernes anvendelse, hvorimod opgaverne vil blive udført af moderselskabet som udsteder af forvaltningsakterne, og opgaven i det væsentligste beholdes i moderselskabet."

Energinet har fremført disse synspunkter også i det høringssvar, som Energinet sendte til Forsyningstilsynet den 19. juni 2023 i forlængelse af, at tilsynet havde påtalt Energinet over et udkast til afgørelse. Se nedenfor under afsnittet "Høring"

Forsyningstilsynet har noteret sig Energinets synspunkter. Tilsynet vurderer imidlertid, at Energinet Systemansvar A/S (CVR nr. 39314959) er part i sagen. Vurderingen baseres på, at metoden administreres af Energinet Systemansvar A/S, hvis formål er, at opretholde systemsikkerheden. Det lægges desuden til grund, at Energinet Systemansvar A/S vil oppebære de tarifindtægter, der opkræves på baggrund af den anmeldte metode.

Forsyningstilsynet lægger i denne sammenhæng til grund, at Myndighedsenheden hos Energinet, som er en del af Energinets koncernmoderselskab som selvstændig offentlig virksomhed (CVR nr. 28980671), er partsrepræsentant for Energinet Systemansvar A/S

HØRING

HØRING OVER METODEN

Forsyningstilsynet har haft Energinet metode i offentlig høring i perioden 6. oktober 2022 til 7. november 2022.

Forsyningstilsynet modtog 5 høringssvar. Høringssvarene kom fra Dansk Industri, Green Power Denmark, Ørsted, Copenhagen Infrastructure Partners samt Dansk Fjernvarme.

Generelt er høringssvarene positivt stemt over for den anmeldte metode, men med visse bemærkninger.

Green Power Denmark bemærker, at det ikke fremgår klart af det anmeldte, om tariffer skal betales for nettab. Green Power Denmark bemærker også, at der bør ske en evaluering efter 4 år henset til de forventede lovændringer i relation til direkte linjer.

Ørsted bemærker i sit høringssvar, at metoden ikke bør tidsbegrænses, fordi de ikke mener at skellene i metoden er helt omkostningsægte. Tarifferne bør tage hensyn til samplacering via direkte linjer, som lovgivningen lægger op til, hvilket der ikke er taget hensyn til i ændringen af nettariffen.

Det fremgår af høringssvaret fra Copenhagen Infrastructure Partners bl.a., at

"Ydermere viser CIP's analyser, at udbygningen af PtX vil resultere i yderligere bidrag til alle forbrugergrupper, båret af:

- At introduktionen af storskala PtX-anlæg, i kraft af sin karakter som prisfølsom last, vil lede til et reduceret behov for systemydelse (frekvensstabilitet), og herved reducere tarif-niveauet for volumenbetalingen på tværs af alle forbrugergrupper.
- At introduktionen af storskala PtX-anlæg vil reducere behovet for udbygning af el-transmissionsnettet, og dermed reducere transmissionsnettariffen, på tværs af alle forbrugergrupper.
- At introduktionen af PtX-anlæg vil tillade en accelereret udbygning af vedvarende energikilder, som generelt vil lede til lavere elpriser, hvilket vil komme alle forbrugergrupper til gavn."

Dansk Fjernvarme angiver i deres høringssvar, at de er positive over for metoden, men ser følgende problemer:

- 1) Abonnementet er fastsat for lavt, således, at omkostningerne på kWh tariffen er for stor ift. det rigtige niveau. Dette udledes af anmeldelsen, da Energinet

henviser til, at der tages hensyn til mindre forbrugere ikke skal betale en meget høj pris.

- 2) Vurderingen af, om man opnår grænsen på 100 GWh årligt, bør baseres på geografisk lokation.

Vedrørende den nye køberkategori mener Dansk Fjernvarme, at såfremt abonnementsbetalingen gøres mere omkostningsægte, vil der være et mindre behov for en rabat på den variable tarif for store forbrugere.

Derudover angiver Dansk Fjernvarme i deres høringssvar, at det er vigtigt at store kunder kan opnå den lavere tarif, men at mellemstore kunder ikke gør, hvilket ikke er rimeligt. Dette skyldes, at omkostningskurverne i anmeldelsen får det til at se ud som om, at mellemstore forbrugere også betaler for meget.

Forsyningstilsynet har sendt høringssvarene til Energinet den 8. november 2022. Energinet har sendt sine bemærkninger dertil høringssvarene til tilsynet den 15. november 2022.

Vedrørende netselskabernes betaling af nettab har Energinet forklaret, at netvirksomhederne ikke kan opnå en tarifreduktion, da de ikke opfylder kravet om samme geografiske lokation. Der skal således stadig betales systemtarif af nettab.

Vedrørende spørgsmålene om implementeringsproblemer med identifikation af store forbrugere har Energinet anført:

"Energinet har tilpasset metoden efter Energinets egen høring af metoden, så store elforbrugere skal ansøge om at komme i betragtning til at blive afregnet efter reduceret systemtarif, jævnfør afsnit 6.4 i metoden. I den forbindelse skal elforbrugeren oplyse relevante målnumre (som er tilgængelige i Datahub) samt dokumentere, at de lokationsmæssige og selskabsjuridiske betingelserne for at blive afregnet til reduceret tarif er opfyldt. Bevisbyrden ligger hos elforbrugeren og det vil være Energinet, der vurderer henvendelserne og Energinet mener derfor ikke, at metoden påfører netselskaberne administrative udfordringer. Desuden forventes det, at der er tale om et begrænset antal kunder, hvor den reducerede tarif vil kunne påføres de relevante enkelte målepunkter i DataHub eller på en summationsmåling uden det giver markante implementeringsmæssige udfordringer."

I forhold til størrelsen på abonnementet og mellemstore forbrugeres mulighed for reduktion har Energinet anført i sit høringssvar, at:

"Som anført i metodens afsnit 5.1 er det valgte niveau for abonnementet et valg, der ikke kan udføres direkte 1:1 af omkostningsstrukturen, men er fastsat ud fra et hensyn til at sikre, at de mindre C-kunder skærmes mod kraftige stigninger i deres betaling, hvilket Energinet vurderer er et rimeligt kriterie at anlægge.

For nuværende vurderer Energinet, at det næppe vil være hverken omkostningsægte eller rimeligt at indregne alle omkostninger til elsystemansvaret i abonnementet – blandt andet fordi den samlede størrelse af den transporterede energi også har en betydning for det samlede omkostningsniveau, uanset at der ikke direkte kan påvises en marginalomkostning pr. kWh. I den evaluering, som Energinet vil foretage senest fire år efter den nye opkrævningsmodel er indført, vil størrelsen på abonnementet også blive vurderet."

[...]

Ved indførelsen af den nye køberkategori er der lagt vægt på at skabe en bedre sammenhæng mellem omkostningsstrukturen og betalingen, så nye større anlæg ikke bliver ramt uforholdsmæssigt hårdt af en volumenbetaling, som i hvert fald ikke er omkostningsægte, når energiforbruget går over en grænse, jævnfør principskitsen i figur 8 i metoden.

[...]

Dette vil vi genoverveje, når vi skal evaluere metoden og hvor vi har større erfaring med store elforbrugeres eventuelle påvirkning af omkostningerne og de dynamiske effekter, som flere aktører har fremhævet i høringerne om, at mere omkostningsægte tariffer vil medføre et højere elforbrug og flere fleksible elforbrugere, som vil øge tarifgrundlaget og reducere systemomkostningerne og dermed føre til en generel reduktion i den samlede betaling for alle forbrugergrupper.”

HØRING OVER UDKAST TIL AFGØRELSE

Forsyningstilsynet sendte et udkast til afgørelse i partshøring hos Energinet i perioden fra den 7. juni 2023. Tilsynet bad ved samme lejlighed Energinet om at kommentere den nyhed fra 24. maj 2023 på den hollandske regulators hjemmeside, som er omtalt ovenfor ved fodnote 2.

Energinet fremsendte bemærkninger den 19. juni 2023.

Energinet har bemærket, at Energinet SOV (CVR. 28980671), efter Energinets opfattelse er den rette part i sagen, da Energinet SOV har ansvaret for de regler, som de faglige enheder i Energinets datterselskaber anvender i deres virksomheder, jf. § 2, stk. 6 i lov om Energinet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1161 af 5. august 2022, med de ændringer, der følger af § 2 i lov nr. 1594 af 28. december 2022.

Yderligere har Energinet bemærket, at de vil fremsende retningslinjer, der beskriver de kriterier Energinet vil anvende, når de skal vurdere, om en elkunde kan opnå reduceret systemtarif for forbrug over 100 GWh.

RETSGRUNDLAG

I det følgende gennemgås de bestemmelser i lovgivningen, der har betydning og relevans for Forsyningstilsynets tilsyn med den anmeldte tarifmetode.

ELMARKEDSFORORDNINGEN (EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2019/943 AF 5. JUNI 2019)

Artikel 18 i elmarkedsforordningen omhandler netvirksomhedernes fastsættelse af priser for adgangen til og brugen af distributionsnettet. Bestemmelsen regulerer bl.a. de kriterier, der skal ligge til grund for fastsættelsen af standardtilslutningsbidrag og tariffer.

Forordningens artikel 18 er sålydende:

Artikel 18

Afgifter for netadgang samt brug og styrkelse af net

1. Afgifter, der opkræves af netoperatører for adgang til net, herunder afgifter for tilslutning til net, afgifter for brugen af net og i givet fald afgifter i tilknytning til styrkelse af net, skal afspejle omkostningerne, være gennemsigtige, tage hensyn til behovet for netsikkerhed og fleksibilitet og afspejle de faktiske omkostninger, for så vidt disse svarer til en effektiv og strukturelt sammenlignelig netoperatørs omkostninger og anvendes uden forskelsbehandling. Disse afgifter omfatter ikke ikke-relaterede omkostninger, der støtter ikke-relaterede politiske målsætninger.

Uden at det berører artikel 15, stk. 1 og 6, i direktiv 2012/27/EU og kriterierne i bilag XI til nævnte direktiv, skal den metode, der anvendes til at bestemme netafgifterne, på neutral vis understøtte systemets samlede effektivitet på længere sigt i kraft af prissignaler til kunder og producenter og navnlig anvendes på en måde, der ikke indebærer positiv eller negativ forskelsbehandling mellem produktion forbundet på distributionsniveauet og produktion forbundet på transmissionsniveauet. Netafgifterne må hverken indebære positiv eller negativ forskelsbehandling af energilagring eller aggregering og må ikke virke hæmmende for egenproduktion, egetforbrug eller deltagelse i fleksibelt elforbrug. Uden at det berører denne artikels stk. 3, må disse afgifter ikke være afstandsrelaterede.

2. Tarifmetoder skal afspejle transmissionssystemoperatørers og distributionssystemoperatørers faste omkostninger og tilvejebringe passende incitamenter til transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører på både kort og lang sigt for at øge effekten, herunder energieffektiviteten, fremme markedsintegrationen og forsyningssikkerheden, understøtte effektive investeringer, understøtte de dermed forbundne forskningsaktiviteter og lette innovationen i forbrugerens interesse inden for områder såsom digitalisering, fleksibilitetsydelse, og samkøringslinjer.

3. Størrelsen af producenttariffer eller slutkundetariffer eller begge skal, hvor det er hensigtsmæssigt, udsende lokaliseringsbestemte signaler på EU-plan og tage hensyn til omfanget af nettab og kapacitetsbegrænsninger og investeringsomkostninger for infrastrukturen.

4. Ved fastsættelse af afgifterne for netadgang skal følgende tages i betragtning:

- a) betalinger og indtægter, der skyldes ordningen for kompensation mellem transmissionssystemoperatører
- b) de faktisk foretagne og modtagne betalinger samt betalinger forventet for fremtidige perioder, skønnet på baggrund af tidligere perioder.

[...]

9. For at afbøde risikoen for opsplitning af markedet forelægger ACER senest den 5. oktober 2019 en rapport om bedste praksis for metoderne for transmissions- og distributionstariffer, idet

der tages hensyn til særlige nationale forhold. Den pågældende rapport om bedste praksis behandler mindst:

- a) den tarifkvotient, der gælder for producenter, og tariffer for slutkunder
- b) de omkostninger der skal dækkes af tariffer
- c) tidsdifferentierede nettatariffer
- d) lokaliseringsbestemte signaler
- e) forholdet mellem transmission- og distributionstariffer
- f) metoder til sikring af gennemsigtighed i forbindelse med tariffastsættelse og -struktur
- g) grupper af netbrugere, der er omfattet af tariffer, herunder, hvor det er relevant, disse gruppers kendetegn, forbrugsmønstre og enhver tariffritagelse
- h) tab i høj-, mellem- og lavspændingsnet.

ACER ajourfører sin rapport om bedste praksis mindst hvert andet år.

10. De regulerende myndigheder tager behørigt hensyn til rapporten om bedste praksis, når de fastsætter eller godkender transmissions- og distributionstariffer eller metoderne herfor i overensstemmelse med artikel 59 i direktiv (EU) 2019/944.

Elforsyningslovens § 73, stk. 1 (se om denne bestemmelse nedefor) henviser til elmarkedsforordningen. Henvisningen er indsat i elforsyningsloven ved lov nr. 2196 af 29. december 2020 om ændring af lov om elforsyning. Af lovbemærkningerne til ændringsloven fremgår, at elmarkedsforordningens artikel 18 fastsætter nærmere bestemmelser om, hvorledes prisfastsættelsen af de kollektive elforsyningsvirksomheders ydelser skal ske. Af de almindelige bemærkninger til ændringsloven fremgår blandt andet:

"Baggrunden for den foreslåede indsættelse af en henvisning til elmarkedsforordningens artikel 18 i § 73, stk. 1, 1. pkt., er, at elmarkedsforordningens artikel 18 fastsætter nærmere bestemmelser om, hvorledes prisfastsættelsen af de kollektive elforsyningsvirksomheders ydelse skal ske. Ved indsættelse af en henvisning til artikel 18 i elmarkedsforordningen, gøres det således klart, at den nærmere regulering af prisfastsættelsen reguleres ved elmarkedsforordningen.

[...]

Ved den foreslåede ændring forventes det, at de kollektive elforsyningsvirksomheders priser, herunder tariffer i høj grad vil bestå uændret. Ændringen vil betyde, at der som følge af elmarkedsforordningens artikel 18, vil skulle tages stilling til flere forhold ved fastsættelsen af nye metodeanmeldelser. Dette kan betyde, at fordelingen af prisen, herunder tariffen på de forskellige køberkategorier efter en ny metodeanmeldelse efter elmarkedsforordningens artikel 18, kan variere fra fordelingen i dag."

Der henvises i artikel 18, stk. 9, til ACER-rapport om "bedste praksis". Rapporten udkom senest i januar 2023, og Forsyningstilsynet skal tage behørigt hensyn til rapporten, når tilsynet fastsætter eller godkender metoder for distributionstariffer, jf. artikel 18, stk. 10.

Af rapporten fra 2019 ³fremgår blandt andet følgende:

“Other principles, such as non-discrimination, transparency, non-distortion, simplicity, stability, predictability and sustainability, are usually also pursued. In practice, it is difficult to meet all of the principles simultaneously and fully. Therefore, when setting tariffs, the NRAs aim to achieve a balance between these principles or they have to make certain trade-offs according to priorities, while also respecting legal boundaries.”⁴

[...] the length of the distribution tariff methodology period is at least 4 years, considering users’ calls for stable tariff methodologies, the need for discussions and consultations before setting the methodology and the time needed to implement new tariff structures (the set methodology may be subject to revision before, due to rapid changes in the sector, if duly justified) [...]”⁵

Af rapporten om TSO-tariffer fremgår følgende:

“ACER considers that the length of the regulatory period, and the conditions under which the tariff methodologies can/shall be revised or the tariff values updated, represent a decisive element of the regulatory framework and can significantly influence the tariff cost-reflectivity and predictability. Setting tariff methodologies for multiple years (and allowing their revision only under strict and duly justified conditions) can support tariff predictability, while regular update of the tariff level/values may result in better cost-reflectivity, and if done based on a pre-defined methodology can also preserve a level of predictability.”⁶

Af rapporten for 2023 fremgår følgende:

“Network tariffs, among other requirements set by EU law, shall be cost-reflective, transparent and non-discriminatory. Tariffs can be designed in multiple ways. Finding the right balance between various tariff-setting principles (e.g. cost recovery, cost reflectivity, efficiency, nondiscrimination, transparency, non-distortion, simplicity, stability, predictability and sustainability) is a complex task and it involves different trade-offs, where different NRAs may identify different approaches according to the pursued principles in each national context.”⁷

“Costs, which do not show correlation with neither capacity nor energy, but rather with the number of network users or the number of meters (e.g. billing, metering or administrative costs), in principle, should be recovered via lump sum charges.”⁸

“For transmission, the main billing variable to recover network costs is a fixed power-based charge, measured in NOK/kW. The unit price of the main billing variable differs across groups of network users. When tariffing consumption, a distinction is made between large consumption and other consumption. Large consumption is individual companies with power consumption over 15 MW and annual energy consumption over 100 GWh.”⁹

“NO: Large network users pay a lower tariff rate to the transmission network. Differentiation of tariffs between network customers is accepted according to the legal regulations and must be based

³ Rapporten udgivet i 2021 er dateret 2019 på omslaget. Rapporten kan findes på dette link: https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Practice%20report%20on%20transmission%20tariff%20methodologies%20in%20Europe.pdf

⁴ Rapport om DSO tariffer fra 2021, punkt 73, s. 15

⁵ Rapport om DSO tariffer fra 2021, punkt 108, s. 26

⁶ Rapport om TSO tariffer fra 2021, punkt 22, s. 7

⁷ Rapportens punkt 3, side 6

⁸ Rapportens punkt 138, e,

⁹ Rapportens Annex 1, s. 75, afsnittet om Norge

on "objective, non-discriminatory criteria". The reason to have a reduced tariff for large consumption is that they reduce system costs. Without large consumption using electricity in the summer period, the cost of providing system services would be higher."¹⁰

"The length of the tariff methodology period is at least 4 years, considering users' calls for stable tariff methodologies, the need for discussion and consultation before setting the methodology and the time needed to implement new tariff structures (the set methodology may be subject to revision before, due to rapid changes in the sector, if duly justified) [...]"¹¹

"ACER finds that the categories of costs recovered by network tariffs vary across the Member States. The variety of tariff structures, including the different scope of cost categories which are recovered by them, makes the comparison of network tariffs in Europe a difficult task and risks of being misleading."¹²

"In order to set cost-reflective network charges, NRAs should identify for each of these cost categories the most appropriate cost drivers to allocate these costs to the tariff structure. For this purpose, NRAs should obtain sufficiently granular data on network development and system operation (e.g. load profiles, utilisation rate of the grid (average and peak), location and time of frequent congestions, number of users, etc.)."¹³

ELFORSYNINGSLOVEN (LOVBEKENDTGØRELSE NR. 984 AF 12. MAJ 2021 MED SENERE ÆNDRINGER)

Elforsyningslovens § 1 indeholder lovens formål. En af lovens formål er at sikre blandt andet forbrugerbeskyttelse.

§ 1. Lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til klima, miljø, elforsyningssikkerhed, forbrugerbeskyttelse og samfundsøkonomi.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte hensyn

- 1) sikre elkunder adgang til rimelige priser,
- 2) fremme anvendelsen af vedvarende og miljøvenlige energikilder,
- 3) fremme effektiv energianvendelse,
- 4) fremme fleksibilitet i energisystemet,
- 5) sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer,
- 6) sikre konkurrencen i elsektoren og
- 7) fremme sektorintegration.

Det fremgår af bemærkningerne til § 1, i 2021/1 LSF 53, at begrebet "forbruger" skal forstås på samme måde som i anden lovgivning i relation til § 1, selvom begrebet generelt med ændringsloven skiftes til kunde i lovgivningen.

¹⁰ Rapportens Annex 1, s. 75, afsnittet om Norge, fodnote 172

¹¹ Tarif rapport fra 2023, punkt 268, s. 69

¹² Rapportens punkt 278

¹³ Rapportens punkt 282, b

Det følger af dette lovforslag, at rettighedsbegrebet elforbruger skifter navn til elkunde for at sikre transparens i forhold til de andre forbrugerrelaterede rettighedsbegreber i elforsyningsloven. Begrebet forbrugerbeskyttelse i § 1, stk. 1, bør dog videreføres, fordi begrebet anvendes på tværs af alle sektorer, hvor forbrugere sikres rettigheder.

Elforsyningslovens § 5 indeholder legaldefinitioner af visse begreber af relevans for den anmeldte metode:

§ 5. I denne lov forstås ved følgende:

[...]

13) Elkunde: En fysisk eller juridisk person, der råder over et aftagenummer og aftager elektricitet på dette.

[...]

17) Forbrugssted: Punkt, hvorfra der aftages elektricitet til ét samlet matrikelnummer eller til sammenhængende bygninger fordelt på flere matrikelnumre med kun én forbruger af elektricitet.

[...]

Definitionen af elkunde blev præciseret i forarbejderne til lovens § 5, nr. 13, hvoraf det fremgår¹⁴:

"Præciseringen skyldes, at det hidtil alene har fremgået i definitionens bemærkninger, at aftag af elektricitet på aftagenummeret, er en betingelse for, at en fysisk eller juridisk person, der råder over et aftagenummer, er omfattet af definitionen på en elkunde."

Elforsyningslovens § 73 indeholder materielle bestemmelser, som tarifmetoderne skal overholde. Kriterierne er blandt andet omkostningsægthed, rimelighed, objektivitet og ikkediskrimination.

§ 73. De kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-71 skal ske efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier for, hvilke omkostninger de enkelte kategorier af netbrugere giver anledning til i overensstemmelse med artikel 18 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om det indre marked for elektricitet. Prisdifferentiering på baggrund af en geografisk afgrænsning er tilladt over for elproducenter. Prisdifferentiering på baggrund af en geografisk afgrænsning er kun tilladt i særlige tilfælde over for elkunder. Prisdifferentiering på baggrund af en geografisk afgrænsning er kun tilladt over for elkunder tilsluttet elnettet på 10 kV-spændingsniveau og opefter og over for lokale sammenslutninger af netbrugere på alle spændingsniveauer.

Stk. 2. De kollektive elforsyningsvirksomheder skal offentliggøre tariffer og betingelser for brug af elnettet.

Stk. 3. De kollektive elforsyningsvirksomheders omkostninger i medfør af denne lov og lov om fremme af vedvarende energi påhviler de netbrugere, der modtager virksomhedens ydelser, og opkræves gennem den enkelte virksomheds tariffer, medmindre omkostningerne er finansieret på anden måde, herunder af statsmidler.

Formålet og brugen af § 73 beskrives i forarbejderne sådan, at omkostninger skal fordeles på køberkategorier og at der må ikke krydssubsidieres. Det betyder at en kategori ikke må betale for en anden kategoris udgifter.

¹⁴ 2022/2 LSF 37 – bemærkningerne til § 1, nr. 3

"[...] den foreslåede bestemmelse i stk. 1, 1. pkt., indebærer, at priserne for de kollektive elforsyningsvirksomheders ydelser skal fordeles på køberne af ydelserne til rimelige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier, således at der ikke kan krydssubsidieres til fordel for bestemte kategorier. Ved kategorier tænkes på grupper af aftagere defineret ud fra størrelsen og karakteren af forbruget og ikke på geografisk afgrænsede grupper, jf. stk. 1, 3. pkt. Hensigten med bestemmelsen er, at det skal være muligt at prisdifferentiere ud fra bestemte brugergrupperes forbrug, f.eks. differentiering mellem industrielle aftagere med et stort forbrug og private husstande med et mindre forbrug. Bestemmelsen skal forstås således, at der ved køberkategorier tænkes på forskellige grupper af aftagere defineret ud fra størrelsen og karakteren af forbruget og ikke på geografisk afgrænsede grupper. Princippet i § 73 i lov om elforsyning er, at prisen for elektricitet skal fastsættes med udgangspunkt i omkostningerne til levering af elektricitet til de pågældende kunder. [...]"¹⁵

Det følger af elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, at priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet.

§ 73 a. Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder efter offentliggjorte metoder, herunder for levering af ydelser til de kollektive elforsyningsvirksomheder, som er godkendt af Forsyningstilsynet.

[...]

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om indholdet af de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår, herunder tariffer.

METODEBEKENDTGØRELSEN (BEKENDTGØRELSE 1085 AF 20. SEPTEMBER 2010)

Efter § 73 a, stk. 3, i elforsyningsloven kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om indholdet af de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår, herunder tariffer. Ministerens beføjelser efter § 73 a, stk. 3, er delegeret til Energistyrelsen, der har udmøntet bestemmelsen i bekendtgørelse nr. 1085 af 20. september 2010 om netvirksomheders, regionale transmissionsvirksomheders og Energinet.dk's metoder for fastsættelse af tariffer m.v. (herefter metodebekendtgørelsen).

Metodebekendtgørelsen bestemmer i § 1, stk. 1 og 2, at netvirksomhederne skal anmelde deres prismetoder til Forsyningstilsynet, der skal godkende metoderne forud for, at netvirksomhederne må anvende metoderne.

§ 1. Netvirksomheder, regionale transmissionsvirksomheder og Energinet.dk skal anmelde de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår for deres ydelser, herunder tariffer, til Energitilsynets godkendelse.

Stk. 2. Energitilsynets godkendelse af metoderne er en forudsætning for virksomhedernes anvendelse af betingelser og vilkår for deres ydelser, herunder tariffer.

[...]

¹⁵ LSF 2014/1 151 bemærkning til § 73

MÅLERBEKENDTGØRELSEN (BEKENDTGØRELSE NR. 75 AF 25. JANUAR 2019)

Målerbekendtgørelsen angiver, at alle slutbrugere skal have en fjernaflæst måler.

§ 1. Bekendtgørelsen finder anvendelse på netvirksomheders fjernaflæste elmålere og måling af elektricitet hos slutbrugere.

Stk. 2. Ved slutbruger forstås i denne bekendtgørelse en fysisk eller juridisk person, hvis levering eller aftag af elektricitet i nettet er omfattet af netvirksomhedens pligt til at måle levering og aftag af elektricitet i nettet, jf. § 20, stk. 1, nr. 4, i lov om elforsyning.

Stk. 3. I denne bekendtgørelse forstås ved:

- 1) Egenproducent: En elforbruger, som er 100 pct. samme juridiske enhed eller person som den, der producerer elektricitet eller varme og elektricitet med henblik på helt eller delvis at dække eget energiforbrug.
- 2) Summationsmåler: En fjernaflæst elmåler, der foretager summering af energien ud fra en tidsmæssig integration af den øjeblikkelige fortegnsafhængige effekt for hver fase.

§ 2. Netvirksomhederne skal sikre, at der inden den 31. december 2020 er idriftsat fjernaflæste elmålere hos alle slutbrugere.

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Denne sag drejer sig om, hvorvidt Energinets metode for opkrævning af systemtariffen kan godkendes. Med metoden ændres betalingen fra en pris, der er ren kWh-afhængig, til en pris der består af et fast abonnementslement og en kWh tarif, hvor der er to køberkategorier. Den foreslåede metode betyder samlet set, at C-kunder, herunder husstandskunder, skal betale mere på årsbasis, mens "Storkunder", som bliver en ny køberkategori, betaler en lavere tarif for den del af forbruget, der ligger over 100 GWh årligt.

Afgørelsen er truffet i medfør af elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, artikel 18 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om det indre marked for elektricitet og § 73, stk. 1, i elforsyningsloven.

Det følger af artikel 18, stk. 1, i elmarkedsforordningen, at prissætning af tariffer skal:

- 1) afspejle omkostninger (omkostningsægthed),
- 2) være gennemsigtige,
- 3) tage hensyn til netsikkerhed og fleksibilitet,
- 4) afspejle de faktiske omkostninger efter benchmarking standarder
- 5) anvendes uden forskelsbehandling,
- 6) og fremme effektivisering på kort og langt sig for transmissionssystemoperatøren og distributionssystemoperatøren på kort

Det følger af elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, at priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet. Forsyningstilsynet vurderer, at den anmeldte metode omhandler priser for anvendelse af transmissionsnettet.

Det følger af elforsyningslovens § 73, stk. 1, 1. pkt., at priserne skal være 1) omkostningsægte i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til, 2) rimelige, 3) objektive og 4) ikke-diskriminerende.

Forsyningstilsynet har tidligere vurderet sammenhængen mellem elforsyningslovens § 73, stk. 1 og elmarkedsforordningens artikel 18, stk. 1. Der tages i det følgende afsæt i Forsyningstilsynets tidligere tilkendegivelser og afgørelser¹⁶ om sammenhængen mellem elforsyningsloven og elmarkedsforordningen.

Af hensyn til læsbarheden af afgørelsen behandles de forskellige elementer i metoden i hvert deres afsnit.

ABONNEMENTSBETALING

Som det fremgår ovenfor, består systemtariffen af en række omkostningselementer, der relaterer sig til bl.a. elrelaterede driftsomkostninger, såsom Energinets markedsudvikling, net- og systemplanlægning, operationel drift samt drift og udvikling af Energinets DataHub. Energinet har i anmeldelsen af 23. juni 2022 redegjort for, at det ikke er alle de nævnte typer af omkostninger, som entydigt kan henføres til kWh-forbruget.

Energinets anmeldte metode for systemtariffen indeholder et fast betalingselement. Dette faste element er et årligt abonnement på 180 kr., der betales per målepunkt (ekskl. moms)¹⁷. Beløbet indeksreguleres årligt ift. Danmarks Statistiks nettoprisindeks.

Energinet har oplyst, at abonnementet på 180 kr. pr. målepunkt dækker samtlige udgifter til Datahub, myndighedsbehandling hos Energistyrelsen og Forsyningstilsynet, samt 50 pct. af udgifterne til Energinet Systemansvar A/S for el. Energinet har endvidere oplyst, at udgifterne til DataHub kan knyttes til målerne, og at de resterende udgifter er en fælles udgift for alle elkunder, der ikke afhænger af kWh-forbruget. Det er således ikke alle omkostninger, som systemtariffen dækker, der entydigt kan henføres til kWh-forbruget.

Flere høringssvar gav udtryk for, at de ser positivt på den anmeldte metodes omkostningsægtighed/proportionalitet ift. større forbrugere. Enkelte høringssvar angav, at hele udgiften til Energinet Systemansvar A/S for el burde lægges over på abonnementet, da

¹⁶ Tilkendegivelse i sag nr. 21/01039 af 25. marts 2022 om Dansk Energis tariferingsmodel 3.0 kan tilgås via [Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase](#), tilkendegivelse i sag nr. 22/00445 af 24. juni 2022 om Green Power Danmarks Branchevejledning om producentbetaling, som ligeledes kan tilgås via [Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase](#) samt afgørelse i sag nr. 22/01067 af 21. december 2022 om godkendelse af Energinets metode for producentbetaling, som også kan tilgås via [Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase](#).

¹⁷ Abonnementet fastsættes ifølge anmeldelsen til 180 kr. pr. målepunkt for 2024.

dette ville være en mere omkostningsægte metode, og da der ikke – sådan som Energinet har gjort det – burde tages et forbrugerbeskyttelseshensyn til de mindste kunder (husstandskunder, C-kunder) ved fortsat at lade 50 pct. af udgifterne til Energinet Systemansvar A/S for el være dækket af tariffer baseret på kWh-forbruget. Andre høringssvar, som blev modtaget i løbet af sagsbehandlingen, udtrykte bekymring for en stigning i priserne hos C-kunder (private husstande).

Det fremgår af ACERs rapporter om bedste praksisser på tarifområdet¹⁸, at kravene om ikke-diskrimination, gennemsigtighed, omkostningsægtighed m.v. indebærer en afvejning af forskellige interesser, der tager hensyn til de nationale forhold. Det fremgår endvidere af rapporterne, at udgifter, der ikke kan henføres til kWh-forbruget, bør opkræves som lump-sum¹⁹.

Forsyningstilsynet skal ifølge artikel 18, stk. 9, tage behørigt hensyn til rapporterne om best practice.

Forsyningstilsynet vurderer, at omkostningsfordelingen, som beskrevet i anmeldelsen af den 23. juni 2022 om abonnement, følger de netop omtalte principper i ACERs best practice rapporter i forhold til opkrævning af omkostninger, der ikke relaterer sig til kWh-forbruget.

Forsyningstilsynet har på baggrund af det anførte i ACER rapporterne om afvejning af de forskellige hensyn i elmarkedsforordningens artikel 18 over for hinanden²⁰ foretaget en konkret afvejning af på den ene side, hensynet til at sikre elkunder, herunder de mindste forbrugere, adgang til rimelige priser (forbrugerhensyn) over for på den anden side, hensynet til at sikre at tariffer er omkostningsægte og opkræves i relation til deres drivere, så der er en rimelig fordeling af de omkostninger, der ikke direkte knytter sig til energiforbruget. Forsyningstilsynet noterer sig, at den anmeldte metode for abonnementsbetaling er udtryk for en omkostningsægte og gennemsigtig fordeling af omkostningerne, henset til at udgifterne ikke drives af kWh-forbruget.

Forsyningstilsynet vurderer ligeledes, at det er *rimeligt* at indføre en abonnementsopkrævning for en del af systemtariffen. Rimelighedskriteriet fortolkes i praksis navnlig ud fra et forbrugerbeskyttelseshensyn, og de formål som er anført i elforsyningsloven, som det blandt andet ses i Forsyningstilsynets tilkendegivelse om tarifmodel 3.0.

Forsyningstilsynet vurderer på den baggrund, at den anmeldte metode for abonnementsbetaling er udtryk for en hensigtsmæssig afvejning mellem de ovennævnte hensyn. Tilsynet har også lagt vægt på, at hensynet til de mindste elkunder må indgå med en ikke ubetydelig vægt i en situation som den foreliggende, hvor disse kunder ville opleve en ganske markant prisstigning, hvis abonnementsbetalingen skulle dække samtlige omkostninger til systemansvar og myndighedstilsyn.

¹⁸ ACER Report on Electricity Transmission and Distribution Tariff Methodologies in Europe (Januar 2023) – punkt 3 og tidligere rapport om distributions tariffer fra februar 2021, punkt 73 og transmissionstarif rapporten fra 2019, punkt 14.

¹⁹ ACER Report on Electricity Transmission and Distribution Tariff Methodologies in Europe (Januar 2023, punkt 138, e

²⁰ Se fodnote 15

Forsyningstilsynet bemærker i tillæg hertil, at Energinet har oplyst, at der er en sammenhæng mellem størrelsen af omkostningerne til elsystemansvar samt myndighedsbehandling og størrelsen af det samlede energisystem. Det bemærkes, at dette kan ændre sig, hvis måden hvorpå indkøb af systemydelse dimensioneres på ændres.

Forsyningstilsynet vurderer, at den anmeldte metode for abonnement er *objektiv*. Der lægges her vægt på karakteren af omkostningerne, der lægges over på abonnementet, er i overensstemmelse med ACERs best practice rapporter. Nærmere bestemt er der tale om, at omkostningerne til DataHub og myndighedsbehandling ikke drives af kWh-forbruget endsigse direkte relaterer sig til faktorer, som den enkelte elkunde har indflydelse på.

Forsyningstilsynet lægger i vurderingen også vægt på, at metoden for prisfastsættelse er *gennemsigtig*. I denne sammenhæng bemærkes, at prisen vurderes at være gennemsigtigt for kunderne, da det er bestemte udgifter, der betales et fast abonnement pr. forbrugsmålepunkt for, og at metoden offentliggøres.

Forsyningstilsynet vurderer derudover, at indførelse af et abonnementslement er *ikke-diskriminerende*. Det er således Forsyningstilsynets vurdering, at opkrævningen sker på samme måde for alle målepunkter uafhængigt af forbruget, samt at alle brugere af nettet er pålagt at have en elmåler.

Forsyningstilsynet vurderer, at metoden er *omkostningsægte*. Tilsynet lægger vægt på, at omkostningerne, som abonnementet dækker, er afgrænset til omkostninger, der relaterer sig til alle brugere, uafhængigt af kWh-forbruget og drives af andre faktorer end elforbruget.

I forhold til udgifter til systemansvar og myndighedsbehandling bemærkes, at der i prisen alene er indregnet halvdelen af udgifterne af hensyn til de mindste kunder. Som ovenfor anført, har Forsyningstilsynet foretaget en konkret afvejning af hensynet til at sikre kunder adgang til rimelige priser over for hensynet til at sikre, at tariferingen svarer til, hvilke omkostninger de enkelte kategorier af netbrugere giver anledning til.

Forsyningstilsynet har i denne sammenhæng vurderet, at det er rimeligt, at Energinet alene inddrager halvdelen af omkostningerne til elsystemansvar og myndighedsbehandling i abonnementet og dermed lader den øvrige del af omkostningerne blive dækket ved en forbrugsafhængig tarif. Forsyningstilsynet bemærker, at der her tages stilling til omkostningselementernes relative størrelse i abonnementet og ikke den af Energinet fastsatte pris.

På denne baggrund vurderer Forsyningstilsynet, at den del af metoden, som omhandler abonnementsbetalingen, samlet set opfylder kravene i elmarkedsforordningens artikel 18, og elforsyningslovens § 73, stk. 1.

VOLUMENBASERET SYSTEMTARIF

Energinets nuværende opkrævningsmodel for systemtariffen er en ren volumentarif. Det betyder, at Energinet i dag opkræver betalingen som en energibetaling (øre/kWh) med samme tarif for alle forbrugte kilowatt-timer.

Med de elementer, der med den anmeldte metode flyttes fra kWh-tariffen til abonnementet (udgifterne til DataHub, myndighedsbehandling og halvdelen af udgifterne til Energinet Systemansvar EI), vil den resterende kWh-tarif bestå af omkostningerne til systemydelser og halvdelen af udgifterne til Energinet Systemansvar EI.

Det fremgår af anmeldelsen, at Energinets omkostninger til systemydelser fortsat opkræves som energibetaling, da behovet for systemydelser afhænger af de maksimale effekter, som energisystemet skal understøtte, og idet der er en sammenhæng mellem de maksimale effekter i energisystemet og størrelsen af forbruget. Energinet har forklaret, at dette skyldes måden, hvorpå systemydelserne dimensioneres på (dvs. i forhold til største anlæg). Dette betyder, at den egentlige omkostning per anlæg ikke kan påvises.

Af ACERs rapporter fremgår, at udgifter, der ikke relaterer sig til kWh-forbruget, bør opkræves som lump-sum, altså en form for fast betalings element. Modsætningsvis for omkostninger, der drives af kWh-forbruget, bør disse opkræves på kWh-tariffen.

Forsyningstilsynet er ifølge artikel 18, stk. 9 i elmarkedsforordningen forpligtet til at tage behørigt hensyn til rapporten om bedste praksis, når der godkendes tariffer.

Forsyningstilsynet vurderer, at de udgifter, der ligger på kWh-tariffen, efter indførelsen af abonnementet, bedst kan beskrives som drevet af kWh forbruget på baggrund af det oplyste. Forsyningstilsynet bemærker dog, at dette kan ændre sig, hvis metoden for dimensioneringen af systemydelserne ændrer sig.

På denne baggrund vurderes metoden at være baseret på rimelige og omkostningsægte kriterier i overensstemmelse med principperne artikel 18 i elmarkedsforordningen og ACERs rapporter om best practice for tariffer. Vurderingen skal ses i sammenhæng med Forsyningstilsynets vurdering ovenfor af abonnementsbetalingen.

Forsyningstilsynet vurderer også, at den volumenbaserede systemtarif er objektiv, gennemsigtig og ikkediskriminerende. Tilsynet har herved lagt vægt på, at den volumenbaserede systemtarif er gældende for alle køberkategorier og at det må anses for både objektivt og gennemsigtigt, når metoden er fastsat på baggrund af omkostningsgrundlaget og driverne hertil.

Forsyningstilsynet tager i denne afgørelse alene stilling til metoden for Energinets opkrævning af systemtarif og har dermed ikke forholdt sig til størrelsen af Energinets takst for systemtarif.

DEN NYE KØBERKATEGORI – STORFORBRUGERE OVER 100 GWH

Denne del af Energinets anmeldte metode indebærer, at der indføres en ny køberkategori for storforbrugere, som tariferes med en reduceret energibetaling for forbrug over 100 GWh. Køberkategoriens tarifstørrelse er efter det anmeldte på 10 pct. af den alment gældende takst, dvs. den del af tariffen der betales efter det netop gennemgåede afsnit ovenfor. Indtil grænsen på 100 GWh tariferes disse storforbrugere som alle andre forbrugere, dvs. baseret på kWh og uden reduktion i tariffen.

Ifølge anmeldelsen er baggrunden for at indføre den nye køberkategori navnlig, at større forbrugsanlæg, som der forventeligt vil komme flere af fremover, med den nuværende metode vil blive tarif-belastet i en grad, som ikke står i et rimeligt forhold til de omkostninger, disse forbrugere giver anledning til. Energinet har i anmeldelsen udarbejdet et regneeksempel, hvoraf det fremgår, at et anlæg med kapacitet på 1 GW og med et antal fuldlasttimer på 5.000 vil have et samlet forbrug på 5.000 GWh. Med en systemtarif på nuværende 6,1 øre/kWh, vil systemtariffbetalingen fra dette anlæg udgøre 305 mio. kr. Det svarer til ca. 15 pct. af Energinets nuværende samlede provenu på systemtariffen fra alle forbrugere.

Prisfastsættelsen af tariffer skal ske i overensstemmelse med principperne i elmarkedsforordningens artikel 18. Derudover skal Energinets prisfastsættelse være omkostningsægte i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til, rimelig, objektiv og ikke-diskriminerende, jf. § 73, stk. 1, 1. pkt.

Forsyningstilsynet noterer sig indledningsvis, at de indkomne høringssvar til metoden grundlæggende forholder sig positivt til den anmeldte metode. Høringssvarene peger dog på nogle uklarheder ved metoden samt et ønske om, at 'knækket' placeres ved et lavere forbrug end 100 GWh.

Ved vurderingen af, om en metodeanmeldelse kan godkendes, skal Forsyningstilsynet tilsvarende inddrage de hensyn, der fremgår af elmarkedsforordningens artikel 18. Det følger af artikel 18, stk. 1, at afgifter, der opkræves af netoperatører for adgang til net, herunder afgifter for tilslutning til net, afgifter for brugeren af net og i givet fald afgifter i tilknytning til styrkelse af net, skal afspejle omkostningerne, være gennemsigtige, tage hensyn til behov for netsikkerhed og fleksibilitet og afspejle de faktiske omkostninger, for så vidt disse svarer til en effektiv og strukturelt sammenlignelig netoperatørs omkostninger og anvendes uden forskelsbehandling.

Ifølge elmarkedsforordningens artikel 18, stk. 2, skal tarifmetoden afspejle transmissionsoperatørers faste omkostninger og tilvejebringe passende incitamenter til transmissionsoperatører på både kort og langt sigt for at øge effekten, herunder energieffektiviteten, fremme markedsintegrationen og forsyningsikkerheden, understøtte effektive investeringer, understøtte de dermed forbundne forskningsaktiviteter og lette innovationen i forbrugeres interesse inden for områder såsom digitalisering, fleksibilitetsydelse og samkøringslinjer.

Det fremgår derudover af ACERs rapport om bedste praksis for metoder for transmissions- og distributionstariffer, at der ved fastsættelse af tarifferne skal inddrages andre hensyn, idet det anføres at, "[...] *other principles, such as non-discrimination, transparency, non-distortion, simplicity, stability, predictability, and sustainability, are usually*

also pursued. In practice, it is difficult to meet all the principles simultaneously to their full extent. Therefore, the NRAs should aim to achieve a balance between these principles [...]”²¹

Energinet har i anmeldelsen fremhævet, at varigheden af metoden og vilkårene for ajourføring af tariffene er afgørende for omkostningsægtheden og gennemsigtigheden, jf. ACER’s rapport fra 2019²², pkt. 22.

Energinet har oplyst, at ”knækket” på de 100 GWh er baseret på en teoretisk omkostningskurve for faldende marginalomkostninger. Energinet har derfor sat knækket meget højt og tariffen efter knækket lavt, med henblik på at sikre, at tarifmodellen afspejler, at marginalomkostningerne ved et meget stort forbrug vil være lave. Energinet udtrykker, at den præcise grænse er svær at fastslå, da dimensioneringen af indkøb af systemydelse sker på baggrund af den største af udlandsforbindelserne.

Energinet har således peget på ganske store usikkerheder med hensyn til fastsættelsen af det anmeldte ’knæk’.

Derudover har Energinet oplyst, at hvis der var yderligere et ”knæk” ved f.eks. 80 GWh ville de største elkunder, som har et forbrug over 100 GWh, opnå endnu en reduktion af tariffene fra 80 til 100 GWh. En sådan yderligere reduktion vil ifølge Energinet resultere i, at den reducerede betaling for de pågældende elkunder skal opkræves fra Energinets øvrige elkunder. Der ville dermed ske en omfordeling mellem de nuværende kunder, da flere knæk ved lavt forbrug vil ændre provenufordelingen mellem kunderne.

Forsyningstilsynet finder, at kriteriet om *omkostningsægthed* i elmarkedsforordningens artikel 18, og i elforsyningsloven § 73, stk. 1, er opfyldt ved at indføre en ny køberkategori, som er defineret ud fra størrelsen af forbruget, da der efter det oplyste fra Energinet ikke er proportionalitet imellem energiforbruget og de omkostninger, som kunden giver anledning til. Dette på trods af usikkerhederne omtalt nedenfor. Forsyningstilsynet lægger således vægt på, at metoden efter det oplyste ikke vil belaste Energinets øvrige elkunder, som har et forbrug på under 100 GWh. Øvrige elkunder skal således fortsat betale samme tarif som hidtil. Derudover lægger Forsyningstilsynet vægt på, at den anmeldte metode bedre afspejler de omkostninger, som kunder med et forbrug på over 100 GWh påfører Energinet, end den nuværende metode. Forsyningstilsynet henviser i den sammenhæng til elmarkedsforordningens artikel 18, stk. 2, hvorefter tarifmetoder skal fremme bl.a. forsyningssikkerheden og understøtte effektive investeringer.

²¹ ACER Report on Electricity Transmission and Distribution Tariff Methodologies in Europe (Januar 2023) – punkt 3

²² Rapporten udgivet i 2021 er dateret 2019 på omslaget. Rapporten kan findes på dette link: https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Practice%20report%20on%20transmission%20tariff%20methodologies%20in%20Europe.pdf

Endvidere vurderer Forsyningstilsynet, at den praktiske implementering af ny køberkategori opfylder kravet om at være fastsat ud fra rimelige kriterier, idet alle elkunder, der opfylder kriterierne, kan blive omfattet af køberkategorien.

Prisfastsættelse skal derudover være *objektiv*, jf. elforsyningslovens § 73, stk. 1. Objektivitetskriteriet tillægges efter praksis en lavere vægt end de øvrige kriterier for prisfastsættelse. I vurderingen af kravet om objektivitet indgår, om prisfastsættelsen er tilstrækkeligt forudsigelig for de omfattede elkunder, og om prisen fastsættes på baggrund af identificerbare og målbare kriterier²³.

Forsyningstilsynet vurderer, at metoden opfylder kravet om objektive kriterier, allerede fordi metoden er fastsat ud fra størrelsen af elforbruget (100 GWh), og at tariffen ved forbrug over 100 GWh herefter udgør 10 procent af den almindelige energibetaling.

Prisfastsættelse skal endvidere ske efter *ikke-diskriminerende kriterier* for, hvilke omkostninger de enkelte kategorier af netbrugere giver anledning til, jf. elmarkedsforordningens artikel 18, stk. 1, som Forsyningstilsynet tidligere har vurderet, skal forstås på samme måde som elforsyningslovens § 73, stk. 1, 1. pkt.²⁴. Ikke-diskriminationsbegrebet er udtryk for varetagelse af såvel konkurrenceretlige, EU-retlige som forvaltningsretlige hensyn.²⁵

Kravet om ikke-diskrimination indebærer, at lige (kunde)forhold som udgangspunkt skal behandles lige, og at forskelsbehandling mellem kunder kræver en saglig grund. Ved den anmeldte metode sker der forskelsbehandling mellem Energinets elkunder, da metoden introducerer en ny kundegruppe, som opnår en reduktion i tariffen, og spørgsmålet er derfor, om denne forskelsbehandling er sagligt begrundet.

Det er Forsyningstilsynets vurdering, at det er i overensstemmelse med kriteriet om *ikke-diskrimination*, at metoden afhænger af størrelsen af kundernes forbrug, da Energinet har redegjort for, at marginalomkostningerne ved et forbrug på mere end 100 GWh vil være lave. Se dog nedenfor om usikkerhederne knyttet til denne præmis.

Under hensyntagen til vurderingen af de øvrige kriterier beskrevet ovenfor vurderer Forsyningstilsynet, at prisfastsættelsen for den nye køberkategori af store forbrugere vil kunne ske efter *rimelige* kriterier for, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til, jf. § 73, stk. 1, i elforsyningsloven.

Forsyningstilsynet vurderer dermed, at metoden samlet set lever op til de krav og principper, i elmarkedsforordningens artikel 18, og elforsyningslovens § 73, stk. 1.

²³ Tilkendegivelse i sag nr. 21/01039 af 25. marts 2022 om Dansk Energis tariferingsmodel 3.0, s. 22. Tilkendegivelsen kan tilgås via [Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase](#).

²⁴ Afgørelse i sag 22/01067 af 21. december 2022 om Energinets metode for producentbetaling, s. 39

²⁵ Elforsyningsloven med kommentarer af Bent Ole Gram Mortensen, 2. udgave 2004, s. 409f.

SÆRLIGT OM GENNEMSIGTIGHEDEN OM, HVEM SOM OMFATTES AF DE NYE KATEGORI AF STORE FORBRUGERE

Det fremgår af anmeldelsen, at elkunder alene kan blive omfattet af ordningen, hvis forbruget sker fra samme forbrugssted, jf. elforsyningslovens § 5, nr. 17. Det vil sige, at forbruget på mere 100 GWh skal aftages til ét samlet matrikelnummer eller til sammenhængende bygninger fordelt på flere matrikelnumre med kun én forbruger af elektricitet. Forbrugere, som ønsker at blive omfattet af den nye køberkategori og dermed opnå rabat på tariffen, skal ansøge Energinet herom. Energinet vil herefter foretage en konkret vurdering af, om ansøgeren opfylder kriterierne, inden ansøgningen eventuelt godkendes.

Det er en forudsætning for Forsyningstilsynets godkendelse, at alle elkunder, der har et forbrug, som overstiger 100 GWh, og som dokumenterer, at de i øvrigt opfylder betingelserne, bliver omfattet af den nye køberkategori, selvom metoden indeholder et krav om en forudgående ansøgningsproces.

Energinet har navnlig begrundet kriteriet med, at metoden uden anvendelse af lokationskriteriet vil kunne føre til spekulation i at pulje elforbrug og dermed en risiko for, at store virksomheder med mange lokationer rundt i landet vil opnå en reduceret betaling for forbrugssteder, som hver især har et forbrug under 100 GWh.

Forsyningstilsynet har forstået Energinets begrundelse således, at der i en omgåelses-situation, hvor en kunde spekulerer i at pulje elforbruget, ikke tilsvarende vil være tale om faldende marginalomkostninger ved et forbrug på mere end 100 GWh.

Forsyningstilsynet vurderer, at det er sagligt begrundet, at køberkategorien alene omfatter elkunder, der aftager fra samme forbrugssted, jf. elforsyningslovens § 5, nr. 17. Af forarbejderne til elforsyningslovens § 73 fremgår, at der ved køberkategorier tænkes på forskellige grupper og aftagere defineret ud fra 'størrelsen og karakteren' af forbruget og ikke på geografisk afgrænsede grupper. Det er Forsyningstilsynets vurdering, at der ikke ved henvisningen til forbrugssted i elforsyningslovens § 5, nr. 17, er foretaget en afgrænsning alene baseret på en geografisk afgrænsning. Ved at fastsætte et kriterium om, at køberkategorien omfatter aftag fra ét samlet matrikelnummer eller til sammenhængende bygninger fordelt på flere matrikelnumre med kun én forbruger af elektricitet, som forbruger mere end 100 GWh, fastsættes kategorien ud fra størrelsen af elkundens forbrug. Forsyningstilsynet vurderer, at dette er en saglig afgrænsning.

Forsyningstilsynet lægger til grund, at Energinet ved sin administration af ordningen vil fortolke kriteriet i overensstemmelse med praksis om forståelsen af elforsyningslovens § 5, nr. 17.

Det fremgår derudover af anmeldelsen, at køberkategorien alene vil finde anvendelse på det samlede forbrug fra et forbrugssted, der er ejet af samme juridiske enhed, *"eller hvor der er tale om et moderselskab med underliggende datterselskaber."*, jf. anmeldelsen, s. 25.

Energinets kriterie om, at køberkategorien kan finde anvendelse, hvor der er tale om et moderselskab med underliggende datterselskaber, vurderes ikke at være tilstrækkeligt

gennemsligtigt. Det giver således anledning til tvivl, hvad der skal til og dermed i hvilke tilfælde koncernforbundne selskaber, der er selvstændige juridiske enheder, kan være omfattet af køberkategorien. Forsyningstilsynet vurderer på denne baggrund, at det er nødvendigt at opstille et vilkår for godkendelsen. Vilkåret består i, at Energinet skal fremsende retningslinjer, der klart beskriver, efter hvilke kriterier Energinet vil foretage vurderingen af, om der er tale om en aftager, som omfattes af den nye storkøberkategori. Denne godkendelse er dermed betinget, indtil Forsyningstilsynet har modtaget og godkendt sådanne retningslinjer. Der henvises nærmere herom til afsnittet "Varighed og vilkår for metodens godkendelse" nedenfor.

Forsyningstilsynet har også overvejet, om metoden indebærer diskrimination af de elkunder, der har et forbrug lige under eller tæt ved knæpunktet på 100 GWh. Da den reducerede takst alene vil være gældende for den del af forbruget, der ligger over knæpunktet, finder Forsyningstilsynet ikke, at metoden indebærer diskrimination af de elkunder, der ligger lige under knæpunktet. Det lægges i denne sammenhæng til grund, at alle elkunder betaler den samme tarifsats (den normale takst) op til et forbrug på 100 GWh, og det dermed alene er det forbrug, der overstiger 100 GWh, som omfattes af en reduceret tarif.

Forsyningstilsynet finder herefter samlet, at metoden ikke er fastsat på baggrund af diskriminerende kriterier.

Prisfastsættelse skal ske på *gennemsligtige vilkår*. Kravet om gennemsligtighed indebærer, at grundlaget for tarifieringen er tilstrækkeligt gennemsligt og gennemskueligt for elkunderne.

Forsyningstilsynet vurderer, at metoden er baseret på gennemsligtige vilkår. Forsyningstilsynet lægger vægt på, at metoden er fastsat ud fra størrelsen af elforbruget (100 GWh) og klare kriterier om forbrugssted, jf. elforsyningslovens § 5, nr. 17.

Forsyningstilsynet har nedenfor taget stilling til, om grundlaget for metoden, herunder de anvendte beregninger, er tilstrækkeligt gennemsligtige.

SÆRLIGT OM OMKOSTNINGSÆGTHED OG OM GENNEMSLIGHEDEN I GRUNDLAGET DER LIGGER TIL GRUND FOR EN REDUCERET TARIF FOR DENNE KUNDEGRUPPE

Prisfastsættelsen skal ske ud fra, hvilke omkostninger de enkelte kategorier af brugere giver anledning til i overensstemmelse med artikel 18 i elmarkedsforordningen. Det er dermed en forudsætning for Forsyningstilsynets godkendelse, at en anmeldt metode er *omkostningsægte*.

Det er Energinets forventning, at den nye køberkategori i langt overvejende grad vil bestå af Power-to-X anlæg og store datacentre, som vil have et markant højere elforbrug end de nuværende kunder og også flere fuldlasttimer i forhold til deres maksimal-effekt. Det er Energinets vurdering, at der ved et elforbrug af denne størrelse ikke vil være en sammenhæng mellem tarifbetalingen og de omkostninger, som de nye store forbrugere giver anledning til.

Energinet henviser i denne sammenhæng til erfaringer med store forbrugere, som har vist, at forbruget ikke har øget omkostningerne til systemydelse proportionalt med forbruget. Energinet har dog ikke kunnet fremlægge nøjagtige beregninger, der understøtter dette.

Energinet har i anmeldelsen desuden oplyst, at de nuværende tarifindtægter fra elkunder med et elforbrug på over 100 GWh er højere end de omkostninger, som kunderne giver anledning til.

Energinet har til Forsyningstilsynet oplyst, at den del af omkostningerne i systemtariffen, som opkræves via energitariffen, ikke er direkte drevet af kWh-forbruget, men at disse omkostninger dog er relateret til størrelsen af det samlede energisystem. Hermed menes, at omkostninger til f.eks. Energinet Systemansvar A/S ikke har en direkte og proportionel sammenhæng med, hvor stort et forbrug elkunden har, men at mange store elkunder vil forøge størrelsen på det samlede energisystem, hvilket alt andet lige vil medføre en forøgelse af omkostningerne til det samlede energisystem.

Ifølge Energinet vil stordriftsfordele medføre, at store systemer har brug for relativt færre systemydelse end små systemer, og derfor er marginalomkostningerne på systemniveau aftagende.

Forsyningstilsynet finder, at Energinet i tilstrækkelig grad har sandsynliggjort, at de nuværende tarifindtægter fra elkunder med et elforbrug på mere end 100 GWh er højere end de omkostninger, som kunden giver anledning til, og at det derfor vil være mere omkostningsægte og dermed sagligt at indføre et "knæk".

Forsyningstilsynet henviser herved også til elforsyningslovens formål som fastsat i lovens § 1, hvorefter lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til klima, miljø, elforsyningsikkerhed, forbrugerbeskyttelse og samfundsøkonomi. Endvidere skal loven i overensstemmelse med disse hensyn fremme fleksibiliteten i energisystemet og fremme effektiv energianvendelse.

Forsyningstilsynet anerkender dermed også behovet for at få tilpasset tarifstrukturere på en måde, der kan bidrage til markedsudvikling, øget forsyningsikkerhed og lavere tariffer fremadrettet i forhold til et scenarie uden store elkunder med et forbrug på mere end 100 GWh.

Selvom Forsyningstilsynet anerkender, at der er et behov for fremtidssikring af elnettet, skal tilsynet bemærke, at metodeanmeldelsen fra Energinet er baseret på teoretiske og foreløbige beregninger samt antagelser om fremtidig tilkobling af en særlig kunde-gruppe.

Den anmeldte metode er baseret på en teoretisk omkostningskurve ud fra en kundetype, som Energinet forventer, at der vil blive tilkoblet (flere) af i fremtiden. Allerede derfor er grundlaget for at vurdere omkostningsægheden i metodeanmeldelsen forbundet med usikkerhed. Det af Energinet fremsendte materiale m.v., som ligger til

grund for anmeldelsen, er således baseret på estimater og antagelser, som endnu ikke kan valideres.

Det er samtidig tilsynets vurdering, at det er forbundet med usikkerhed, om en tarifreduktion på 90 procent af den normale energibetaling vil være det rette niveau i forhold til at sikre, at den nye køberkategori fortsat afholder de omkostninger, som denne gruppe giver anledning til, herunder omkostninger til de systemydelse, som et forbrug af denne størrelse giver anledning til.

Forsyningstilsynet har i den sammenhæng noteret sig det anførte fra Energinet om, hvornår Energinet forventer at have mere fyldestgørende data til brug for en evaluering af metoden; se herom ovenfor i sagsfremstillingen i afsnittet "Anvendelsestidspunkt for og varighed af den anmeldte metode".

I dette tilfælde, hvor metoden i vidt omfang er baseret på en teoretisk omkostningskurve samt forventninger til kommende kundetyper, og der således knytter sig forholdsvis store usikkerheder til metoden finder Forsyningstilsynet efter en samlet vurdering, at den del af metoden, som omhandler en ny køberkategori af storforbrugere på over 100 GWh, alene kan godkendes på betingelse af overholdelse af de vilkår, som følger nedenfor.

Formålet med vilkårene er at tilvejebringe et mere sikkert grundlag for at kunne vurdere, om metoden er i overensstemmelse med elmarkedsforordningens artikel 18 og elforsyningslovens § 73, stk. 1, herunder at kunne følge udviklingen i den nye køberkategori og sikre, at indførelsen af den nye køberkategori ikke resulterer i krydssubsidiering i praksis, dvs. at visse kundegrupper betaler for udgifter, som andre kundegrupper giver anledning til; særligt ønsker Forsyningstilsynet, at Energinet dokumenterer grundlaget for størrelsen på tarifreduktionen på 90 pct.

VARIGHED OG VILKÅR FOR METODENS GODKENDELSE

Forsyningstilsynet godkender den del af metoden, der vedrører abonnementsbetaling. Der knytter sig ikke vilkår til godkendelsen af abonnementsbetalingen og dermed også kWh-tariffen, som den ser ud på baggrund af indførelsen af abonnementet.

Forsyningstilsynet meddeler *betinget godkendelse* af den del af metoden, der vedrører indførelse af en ny køberkategori. Forsyningstilsynets godkendelse er betinget af følgende vilkår:

- Inden metoden tages i brug, skal Energinet til Forsyningstilsynets godkendelse efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, anmelde de kriterier, der bruges til at fastslå, om et selskab bliver omfattet af den nye køberkategori. Dette særligt i relation til moder- og datterselskaber og under hvilke omstændigheder, de kan omfattes af kategorien Store forbrugere.
- Godkendelsen er tidsbegrænset til seks år efter, at Energinet tager metoden i anvendelse – efter det oplyste fra Energinet pr. 1. januar 2024. Såfremt Energinet fortsat vil anvende en metode med den nye køberkategori, vil Energinet

inden for denne periode på seks år skulle anmelde en metode, evt. fortsat med en køberkategori af storforbrugere til Forsyningstilsynets godkendelse, jf. elforsyningslovens § 73 a, stk. 1. Forsyningstilsynet vil i forbindelse med vurderingen af en sådan kommende metode vurdere, om det datagrundlag fra kunder i den nye køberkategori, der på det tidspunkt vil kunne fremskaffes, understøtter, at metoden lever op de kriterier, som tilsynet skal lægge vægt på forud for en godkendelse af metoden. Det bemærkes for god ordens skyld, at Forsyningstilsynets godkendelse af en metode er forudsætning for, at Energinet kan anvende den, jf. herved elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, og metodebekendtgørelsens § 1, stk. 1 og stk. 2.

- Med henblik på, at Forsyningstilsynet kan følge udviklingen i den nye køberkategori skal Energinet senest to år efter metoden finder anvendelse fra, dvs. forventeligt senest den 1. januar 2026, indsende data til Forsyningstilsynet om, hvor mange kunder, der er koblet på nettet med et forbrug på mere end 100 GWh, herunder med angivelse af størrelsen af årsforbruget for hver af disse kunder samt en angivelse af at reduktionen på de 90 pct. af forbruget på over 100 GWh ikke finansieres via abonnementet. Disse data skal ledsages af en skriftlig redegørelse, som indeholder Energinets vurdering af, hvorvidt reduktionen af tariffen med 90 pct. for storkunder med et forbrug over 100 GWh fortsat antages at overholde kravene i elmarkedsforordningens artikel 18 og elforsyningslovens § 73, herunder kravet om at der ikke må ske krydssubsidiering mellem køberkategorier. De indsendte data og den tilhørende redegørelse vil danne grundlag for tilsynets vurdering af, om nærværende godkendelse kan opretholdes, eller om der er grundlag for at genoptage sagen, som har ført til nærværende godkendelse; en sådan genoptagelse vil kunne føre til en tilbagekaldelse af nærværende godkendelse inden de seks år, denne godkendelse er tidsbegrænset for, jf. forrige pind.
- I tilfælde af underdækning i systemomkostningerne skal Energinet dokumentere, at underdækningen ikke er skyldes størrelsen af reduktionen på den nye køberkategori. Dette kan Energinet gøre ved at sammenligne de faktiske indtægter med et scenarie, hvor der ikke 90 pct. reduktion på volumenbaseret tarif for et forbrug over 100 GWh om året.

Forsyningstilsynet bemærker, at varigheden på 6 år (pind nr. 2) er fastsat under hensyntagen til de praktiske forhold vedr. tilslutningsperioderne for kommende store forbrugere, dvs. hensyn til tiden fra en aftale til endelig tilslutning og til de har en mere stabil forbrugsprofil og under hensyntagen til ACERs anbefaling om, at en metode minimum bør være gældende i 4 år.

Forsyningstilsynet forudsætter, at over og underdækning på budgetterne for de forskellige omkostninger, hhv. abonnementet og kWh-tariffen, kun modregnes på den dertil hørende indtægt, dvs. underdækning på Datahub må kun reguleres på abonnementet, mens systemydelse skal reguleres via justeringer i kWh-tariffen.

OFFENTLIGGØRELSE AF AFGØRELSEN

Denne afgørelse vil blive offentliggjort på Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase (<https://afg.forsyningstilsynet.dk/>) jf. elforsyningslovens § 78 b.

KLAGEVEJLEDNING

Eventuel klage over denne afgørelse kan indbringes for Energiklagenævnet, jf. § 89 i lov nr. 984 af 12. maj 2021 med senere ændring om bekendtgørelse af lov om elforsyning. Klagen skal være skriftlig og være indgivet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

Klagen indgives til:

Energiklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg
Tlf.: 72 40 56 00
E-mail: ekn@naevneneshus.dk

Energiklagenævnets kontortid kan have betydning for, om klagen er indgivet i rette tid. Nærmere information om klagefristen, hvem der kan klage (klageberettiget) og nævnets klagebehandling fremgår af Energiklagenævnets hjemmeside www.ekn.dk.

Med venlig hilsen

Carsten Smidt
Direktør